

Uredništvo in uprav-
ništvo v G. Radgoni,
Spodnji Griz štev. 9,
pril. Telef. št. 7.

Poštnina plačana v gotovini.

Izhaja vsak petek
zjutraj in stane s
poštnino vred za
celoletno 24 Din, za pol
leta 12 Din, za čet-
rta leta 6 Din.

Posamezna številka

MURSKA STRAŽA

ASILO OBMEJNIH SLOVENCEV

Rokopisov ne vrača

Naročnina in inserati
se plačujejo in otožu-
jejo v Gornji Radgoni.

Inserati: Ena šest-
stolpna petivrsta
stane 1 Din 25 para.
Pri večkratni objavi
primeren popust.

Posamezna številka 75 p

50. štev.

Gornja Radgona, dne 14. decembra 1923.

V. leto.

Ob petletnici smrti Ivana Cankarja.

„Noben služabnik Satanov ne bi
mogel ljudi tako korenito pohujšati,
kakor so se sami pohujšali...“

Ivan Cankar.

Poznal sem Ivana pred smrtjo. V življenju je bil v posmeh natararicam, žoga sodobnih mamelukov in izkoriščevalcev, objekt preganjanja v imenu resnice, v roganje nadutim moralnim harlekinom in ko je zatisnil svoje trudne oči in je omahnila njegova zlata roka, takrat je glupa masa, rojena, da s krinko živi in pade vpregla šest konj, da ga popeljejo na zadnjo pot in še kostem niso dali miru... Upniki so se oglašali, a največji upnik: narod slovenski ni za življenje velikega, dasi revnega Ivana pomislil, kakšno dedščino je zapustil berač in hlapec, ki mu je bilo sojeno pisati knjige! Površen pogled v njegovo življenje: Ali ne čujete blasfemičnih kritikov, ki po svoji, v krinko odeti morali niso bili sposobni, hočem reči vredni, da odvežejo jermenje od razdrapanih Ivanovih čevljev! Ljudje-njih zalega ni še poginila-ljudje, ki so si domišljavali, da imajo moralo in pravilno pojmovanje etike in estetike v zakupu, so ubogega Ivana ubijali, mučili, preganjali, zasramovali zasebno in javno s tiskano besedo. Vsedobra Smrt je stopila k proroškim očem nesmrtnega Ivana, dahnila nanje svoj rešilni poljub, telo je zadrgetalo, obraz zažarel v blaženosti... Ivan je umrl telesno. Bilo je to 11. decembra 1918. leta.

Pred nami, ki srkamo vase globoko življenjsko filozofijo „Grešnika Lenarta“ leže nesmrtna dela revnega, preganjanega Cankarja. „Kaj je grešnost, kaj čednost? Ali ni mogoče, da se prelivata neopaženo in neopazno druga v drugo, kakor zarja v mesečino?“ So v življenju od greha in pod grehom in zaradi greha rojenega človeka, ki jih zagreši grešni človek, ne da bi se zavedal svojega greha. Poglejmo mladost! Ali ne spada otroška doba sem-kaj? In zakaj je spomin na otroška leta prijeten? Ker ni skaljen z zavestjo greha!

Malo dni sem čital v mrzli sobi to zgodbo otroka in takoj našel, kako tesno je spojena usoda tega otroka s kloako sedanje koruptne, nemoralne, umazane človeške družbe. In potem Kralj na Betajnovi! Kako odurni so njegovi klečeplazni pristaši, verna slika politike skrivljenih hrbtenic! Spalico, surovostjo vzgaja, daje vinar, a hoče imeti cekin... Nezavedna masa hlapcev in dekel prodaja dušo in telo.

To so samo bežne reminiscence ob smrti velikega pisatelja. Mnogo mamelukov, moralnih korifej s kosmato dušo ne razume globoke vernosti Ivanove globoke konfesije: Vere v samega sebe. Vest jim vzbuja, opominja jih, da so grešili, da dajejo s svojim farizejstvom in licemerstvom hujše pohujšanje kakor bi ga ne dal nobeden še tako vnet služabnik Satanov... Zamanj jadikovanje zategnjenih obrazov in hinavsko zavutih oči; zamanj! Pojdite v sebe in čitajte nesmrtna dela Ivana Cankarja! Njegova dela so lemež, ki razdvaja zlo in dobro. Pri njem se učite morale, učite se nauka, da je resnica božja hčerka in da pred Njo ni zaklepati vrat. Ne jadikujte čez pohujšanje, ki cvete. Ako cvete, ne cvete po zaslugi Satanovi, ampak po zaslugi onih, ki so poklicani od Boga, da oznanjajo sveti nauk svet odrešujoče ljubezni, sami pa sejejo v bolna, ljubezni žejna srca ljuliko sovraštva, intriganstva, hudobije, zavisti in nepoštenosti...

Dragi Ivan! Ne zameri mi, da sem ob spominu na Tvoj grob napisal danes te skromne vrstice. Nad mojo posteljo visi Tvoja slika, slika trpina, slika mojega vzornika. Hvala Ti ne neizmerna za krščanski nauk ljubezni, katerega se je nasrkala moja duša ob Tvojih nesmrtnih, dasi nek-daj preganjanih delih!

AVE PIA ANIMA!

R.B.

Po številnih zatrdilih sodeč se je list rad odločnosti svoje pisave, radi lahke razumljivosti člankov in množice preglednih in najpestrejših novic zelo priljubil, tako, da marsikateremu nadomešča drag dnevnik. „Murska Straža“ bo tudi v novem letu, ko stopa v šesto leto svojega obstoja — se skušala razviti in vsebino spopolniti. Ako bo dovolj naročnikov, bomo listu dali drugo obsežnejšo obliko.

Posebno vneti naročniki dobe ob Novem letu — knjižno nagrado. Zato vsi na delo za vaš list.

Konzorcij „Murske Straže“.

Stritarjeva oporoka.

Pokojni pesnik Stritar je imenoval za izvršitelja svoje poslednje volje vseučiliškega profesorja dr. Ivana Prijatelja. Oporoka nam kaže Stritarja kot človeka, prožetega plemenitih čustev, nazorov in idej, ki jih je položil v svoje spise in za katere se je boril vse življenje. Prvi dve točki testamenta sta rodbinskega značaja. Svojo hišo na Dunaju v XVIII. okraju, Herbeckstrasse 84 in vse svoje skromno imetje zapušča svojemu sinu dr. Milanu Stritarju, pri čemer povdarja, da je prepričan, da bo sin omogočil svoji materi čim najudobnejše življenje. Iz obeh odstavkov veje pristrčna ljubezen, ki je vezala med sabo Stritarjevo rodbino. Značilno je, da naroča svojemu sinu, naj pošlje iz skromne zapuščine po njegovi smrti — oporoka je bila napisana 6. marca 1918. — 1000 K županu mesta Ljubljane „prestolice moje predrage domovine“, da to vsoto po svobodnem prevdarku uporabi v katerekoli svrhe.

Zadnji trije odstavki pesnikove poslednje volje se glase:

„Točka 3. Moja najiskrenejša želja je, da vzrejata in zgojita moj sin in njegova žena svoja dva otroka v zdrava, dobra in plemenita človeka, tako da ohrani naše rodbinsko ime vedno in povsod, kakor doslej, dober sloves.

Točka 4. Moj pogreb bodi popolnoma skromen in preprost, zgolj rodbinska zadeva, brez nepotrebnega pompa, brez mrtvaških naznanil, brez obveščanja po listih in podobnega. Edino enostavno obvestilo na županstvo mesta Ljubljane.

Točka 5. Pri vseh svojih človeških slabostih in zmotah nisem storil nikdar nobenemu človeku vedoma in namenoma ničesar hudega. Ako pa se je to kdaj zgodilo, prosim odpuščanja, kakor tudi jaz odpuščam svojim nasprotnikom vse storjene mi krivice.

Tako se mirno poslavljam iz življenja, ki mi je kot osebi nudilo v svojem dolgem teku obilico razveseljivega, kot zvestemu človeku in miroljubu pa tudi mnogo bolečnih razočaranj. Pozabimo!

Iskren zadnji pozdrav moji ljubi slovenski domovini, kateri sem ostal, čeprav živim daleč od nje, do današnjega dne zvest, ljubeč sin in kateri sem si prizadeval nesebično in z vsemi svojimi duševnimi sposobnostmi vneto in pošteno služiti. (Te besede naj moj sin pristavi sporočilu na županstvo Ljubljane).

Na delo vsi za

Mursko Stražo!

Leto se bliža z neverjetno naglico svojemu koncu. Vsi časopisi: dobri in slabi, pošteni in nepošteni se bodo cel mesec potrudili, da obdržijo stare naročnike in pridobijo novih. Odveč je razlagati, kaj je časopis človeku-posamezniku, kaj pomeni za družino, za narod, za državo, za cel svet. Po časopisju se meri kulturna stopnja vsakega naroda. Časopis je velesila, časopis vedri in oblači, časopis je izraz javnega mnjenja, je mogočen stražnik ideje katero zastopa, je učitelj množice, je svaritelj in klicatelj! Neumen je predsodek: Jaz ne čitam časopisov, ker vsi lažejo itd. Vsak ima od svojega stališča prav. Ako laže, kakor napr. namenoma delajo „Jutro“, „Kmetijski list“ ali „Domovina“ se ravna po principu, da je včasih laž potrebna za neumne ljudi, kajti nasprotniki slovenskih interesov so politično tako degenirani, da se poslužujejo laži, ki je v politiki in diplomaciji tudi bojna sekira. List pa, ki se je posta-

vil na stališče pozitivnega krščanstva, ne laže, ker spoštuje zapovedi Cerkve, ne obrekuje, ne vara, ampak uči in svari; ako pa vse lepe besede ne zaležejo, vzame bič in neizprosno udari po političnem nasprotniku, ga javno razkrinka, pri vsem tem boju pa se drži svetega načela, da bodi vse podprto z živimi dokazi, ki se lahko uspešno uporabijo tudi pred stolom Pravice. Zato društva, vzlasti mladinska, vplivni možje in žene, idealni fantje in dekleta, razširite „Mursko Stražo“, da ne bo izgovora, da smo vas prepozno pozvali. Na delo tedaj za pravično stvar! Vsaka naročnina, tudi celoletna je tako malenkostna v primeri s cenami drugih stvari, da je vsak izgovor radi drage naročnine jalov.

Za celo prihodnje leto znaša naročnina 32 (dvaintrideset) dinarjev, to je toliko, kolikor marsikateri pusti en sam nedeljski predpoldan ali popoldan v gostilni, ako ne več. Kdor pridobi vsaj 10 novih naročnikov, ki obenem plačajo polletno naročnino vnaprej, dobi list celo leto zastonj! Pišite na uredništvo ali upravo po položnice, katere takoj prejmete.

Hvaležen pozdrav vsem mojim prijateljem! Vsem mojim domačim presrčen: Z Bogom! Naj se me spominjajo v ljubezni! Še en pozdrav vsem dobrim ljudem na zemlji.

V Aspangu, 6. marca 1918.

Napisano na moj 82. rojstni dan.

Josip Stritar, s. r.

Pregled polit. in drugih dogodkov.

„Tagespost“ in „Neue Freie Presse“ pri nas prepovedani. To zveni za človeka z normalnim svetovnim obzorjem naravnost banalno. Skrahirani dnevniki, ki prinašajo po dva dni in več zapoznele dnevne novice — vidijo v tem svoj dobiček. Prepoved teh dveh najaktualnejših dnevnikov iz inozemstva je dokaz, kaka reakcija vlada pri nas. „Narod“, „Jutro“ et consortes — tudi to vas ne bo rešilo! Kdorkoli je čital oba prepovedana lista količkaj pazljivo, mora priznati, da niso pisali proti gnoju pri nas, medtem, ko je „Grazer Tagblatt“ bolj nevaren našim nacionalističnim tintomazom, kakor oba prepovedana, objektivna lista. R. B. — **Žganjekuha** je pri nas prosta. Čitajte zadnjo številko lista. — **Naš kralj** je odšel v Pariz. Baje po važnih opravkih. Tam se ne bo mudil tako dolgo kot Radič v Londonu. — **Nova amnestija** je naznanjena za 17. tm. na rojstni dan našega kralja. Za gotove ljudi je le dobro, da živimo v monarhiji... — **Velikanske povodnji** so na Kranjskem in v Banatu povzročile večmilijonsko škodo. — **Revna Avstrija** bi dala Nemčiji 10 milijard avstr. kron, a so v škripcih: Avstriji je to preveč, Nemčiji premalo. — **Božidar Sever** — dober polit. igralec je po aferi Impex bil naenkrat „ujet“. Sedaj se pišejo romani. Vse je navadna hoštaplerija in to vedo prizadete tretje osebe kakor banka in dr. S predpotopnimi narodnimi mučeniki menda v XX. stoletju malokdo simpatizira. Premurec. — **Ivan Cankar** je umrl 11. dec. 1918. Ob petletnici smrti velikega sina Domovine naj misli nanj sleherni Slovenec. — **Radič** pojde baje na Dunaj. Tam ga pričakujejo njegovi prijatelji. — **Svetovno revolucijo** napoveduje ljudski komisar sov. Rusije Zinovjev. — **Diktaturo** nam zopet obetajo... To je v nasprotju z itak protiljudsko ustavo. Naj začnejo. — **Kmetijski list** bo po vesteh iz Honolulu

nosil po Novem letu naslov **ZELENA JEZA**... — **Vprašanje konkordata** je v akutnem štadiju skorajšnje rešitve. — **Sedemstoletnica frančiškanskega reda**. Dne 20. nov. 1923 je poteklo 700 let, odkar je papež Honorij III. leta 1223. izdal bulo, s katero je priznal frančiškanski red, ki ga je ustanovil Frančišek Asiški. — **Koleki po 100 Din** so se vzeli iz prometa; zamena teh kolkov se mora izvršiti v teku 90 dni tako, da dobiš za kolek po 100 Din 2 koleka po 50 Din. Vzrok zamenjave so ponarejeni koleki. — **Podpora za poplave v Sloveniji**. V Beogradu se je konstituiral poseben odbor, ki bo določil odškodnino za škodo vsled poplave v Sloveniji in na Hrvaškem. Seveda bodo razne cenilne „komisije“, sestavljene od porodice stale najbrž več, kakor bo znašala vsa podpora. — **V parlamentu so se zopet topli**. Ljudstvo, plačuj, da bo še več pretepov. O felix SHS! — **Po volitvah diši** — v Jugoslaviji. Še bo kandidatov in plakatov! — **Znani učenjak dr. Srebrnič** je bil 8. tm. posvečen v Ljubljani za Krškega škofa. Velezaslužnemu sinu Domovine čestita obmejno slovensko ljudstvo. — **Amerika** hoče v evropskih zadevah sodelovati. Poseben interes ima na Nemčiji. — **Maksim Gorki**, svetovni pisatelj, je obolev na pljučih. — **Volkovi** so se pojavili v velikem številu na hercegovinsko-dalmatinski meji. Razmnožili so se že tako, da jih kmetje love v železne zanjke.

D o p i s i.

Šolsko vodstvo Gornja Radgona izpolnjuje prijetno dolžnost, da se tem potom najiskreneje zahvaljuje vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli, da je Miklavžev večer uspel tako dobro. V prvi vrsti gre zahvala tukajšni Posojilnici za brezplačno prepušitev dvorane in gledališkega odra ter vsem mnogoštevilnim darovalcem raznih šolskih potrebščin, perila, sadja, denarja itd., katerih žalibog zaradi pretesnega prostora ni mogoče imenoma navesti. V zadoščenje jim bodi zavest, da so naši mladini pripravili nekaj veselih trenutkov, katerih se bode ta spominjala s hvaležnostjo in radostjo ter pripomogli k precej lepemu čistemu dobičku v znesku Din 1675.90, kateri se bo uporabil za nabavo knjig, zvezkov in drugih šolskih potrebščin sa uboge učence ter za spopolnitev tukajšne šolarske knjižnice. Izrekajoč zgorajšno zahvalo pa se šolsko vodstvo ne more ubraniti neprijetnega vtisa, katerega je napravilo nanj dejstvo, dv se naše okoliško kmetjsko prebivalstvo razen par častnih izjem ni v večji meri odzvalo prošnji za zbiranje prostovoljnih prispevkov.

samezne stanove, kraje itd. Dr. Šarabon je začel tozadevno pri nas šele orati ledino in priobčeval je v Mentorju nekaj poučnih in zabavnih prigodice Z drugim zvezkom svojih zgodovinskih anekdot, ki so izšle razmeroma jako hitro za I. zvezkom nam je dal knjižico, ki čemerne razvedri, vesele napravi razposajene, žalostne spravi v dobro voljo, ljubiteljem zgodovine dá nove zgodovinske hrane, entujastom gledišč nudi pogled za kulise, glasbenikom odpre „pedale muzikalne veselosti“, skratka vsakdo pride na svoj račun.

Anekdotične so vestno prebrane in prerešene in kar nam nudi pisatelj, niso vsakdanje šale, ampak dobro premišljene dogodivščine, ki so v celoti vsmerjene v poučno smer. In to daja Šarabonovi zbirki posebno vrednost. Dijak bo lahko črpal marsikaj koristnega iz njih, učitelj bo s temi anekdotami poživljal pouk, vsakdo prav vsakdo bo imel korist od njih. Že razvrstitev kot: dobro srce, domišljavost, hladnokrvnost, nagajivost, točnost, odkritosrčnost, ponos, prebrisanost, skopost, prisotnost duha itd. nam kaže bogastvo duha in mnogovrstnost in vsestranost obdelane snovi.

Knjižica bo v sedanjih resnih, težkih in solza in trpljenja polnih časih zašla v zadnjo gorsko vas in nam nudila marsikatero veselo urico prijetnega odpočitka in vesele zabave.

Zemljepisni atlas kraljevine SHS. Izdalo „Društvo slovenskih profesorjev“ v Ljubljani.

Obenem se pri tej priliki naznanja, da se v nedeljo 16. t. m. popoldne po večernicah v posojilnični dvorani pri polovičnih cenah ponovita prvi dve točki Miklavževega večera.

Radenci. Prošla nedelja nam je nudila izreden umetniški užitek: Dramatski odsek gornjeradg. Bralnega društva je gostoval na odru domačega Bralnega društva z velepomembno in globoko ljudsko igro „Mlinar in njegova hči“. Vsi igralci od največjih pa do najmanjših vlog so izborno rešili svojo nalogo ter se niso vstrahovali truda in napora, kakor ne daljne poti. Svojo nalogo so v polni meri in naravnost vzorno rešili. Med posameznimi napetimi dejanji je vladala med občinstvom naravnost grozna grobna tišina in napetost, kar je dokaz, kako globoko so se vsi vž veli v svoje vloge. Obilno priznanje koncem vsakega prizora in pa zavest, da so se žrtvovali za dobro stvar jim bode bogato plačilo! Prireditve sama je šla v korist „Murski Straži“, ki je v borbi za svoje finance pridobila s tem lep čisti dobiček nad K 2000. Da pa se je mogla igra vršiti gre v prvi vrsti zahvala predsedniku Bralnega društva pri Kapeli vrlemu in požrtvovalnemu g. Fr. Novaku in g. Kačniku, ki sta se osebno žrtvovala za postavitev odra in za primerno reklamo. Zahvala tudi gđ. Pavli Virantovi, ki je z g. Vutkovičem prevzela predprodajo vstopnic. Ne smemo pozabiti dobrega g. Maršika, ki si je s svojo pripravljenostjo in gostoljubnostjo napravil reklamo za svojo hišo. Skratka: Vsem in vsakemu, kdoroli je kaj prispeval k uspehu prireditve: Bog plačaj stotero!

Ljutomer. Šolska tombola narodne šole v Ljutomeru se je kljub neogodnemu viemenu prav dobro obnesla. Čisti dobiček čez 3000 Din se je izročil podpornemu društvu revnik učencev. Obe šolski vodstvi izrekata zavednim, blagim dobrotnikom iz vseh vsolanih občin zlasti pa požrtvovalnim nabirateljem najprisrčnejšo zahvalo. Posebno zahvalo izrekamo cenjeni družini Watzlawekovi v Presiki za tombola dobiček 5 q premoga. Vsem, ki so na kateri koli način pripomogli k lepemu uspehu iskren Bog plati. Za podporno društvo Fran Zacherl, t. č. predsednik.

Sv. Križ na Murskem polju. Že večkrat nas je urednik „M. Straže“ opozarjal, da naj se tudi od nas nekdo oglasi v M. Straži in pošlje nekaj novic od Sv. Križa. Ni posebnih novic dosedaj bilo, a v dnevih preteklega tedna se je pri nas marsikaj spremenilo. V nedeljo dne 25. nov. nam je nudilo Bralno društvo lep užitek. Na sporedu so bile lepe točke, pevske, tamburaške, a nad vse je bila izbrana igra iz nekdanjih rimskih časov „Dekle z biseri“, pri kateri smo imeli priliko videti krasno izbrane kostume iz starih časov prelepo izdelano scenerijo in nad vse dobro razdeljene vloge. In čigavo delo je bilo to? Mar ne g. kaplana Ostrža? Toda, kaj nas je zadele ob koncu predstave, ko nam omenjeni gospod naznanil prežalosno novico, da nas zapusti, ker je premeščen v Prekmurje. Zadel nas je nad vse bridka izguba; to smo videli v četrtek pri poslovinem večeru pri polni Slomšekovi dvorani kako je bil priljubljen naši mladini, ko se je od njih poslavljajal v prelepih ginjenih govorih vrli člani Bralnega društva, Orla, tamburašev, članice Dekliške Zveze in Orlic. Sleherno oko je bilo rosnost pri tem slovesu, ker on, ki je poživljal Bralno društvo, pevski zbor

Književnost.

(Nadaljevanje cikla „Dobra knjiga je najboljši prijatelj“.)

Bučar Josip, zgodovina novega veka za nižje razrede srednjih in njim sorodnih šol. V Ljubljani 1923. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena Din 35.—

Vendar enkrat!, je vskliknil profesor in učenec. Sedaj bo konec učnemu narekovanju in pisanju. Knjiga profesorja Bučarja je prav lepo sestavljena zlasti poglavja o slovanski zgodovini so skrbno in zanesljivo obdelana. Vzroki in razvoj svetovne vojne je podan prav nazorno. Jezik sicer suhoparne zgodovinske šolske knjige je znal pisatelj prav lepo poživiti in se bere vsa knjiga kot lepa zgodovinska povest. Posebe pohvaliti moramo izredno posrečeno ločitev bistvenega od nebitvenega. Kar je važno, stopa jasno pred oči, manj važno se samo omenja. Tudi razdelitev na posamezna razvojna poglavja je prav pregledna in točna. Naša šolska literatura se je obogatila s prav hvalovrednim delom.

Zgodovinske anekdote, II. zvezek. Zbral dr. Vinko Šarabon 1923. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena Din 16.—

Anekdote so kratke dogodbe, ki so se v resnici dogodile, ali pa, ki naj bi se bile dogodile. Vsaka anekdota naj ima poanto, zamislek, nauk, duhovitost. Drugi narodi imajo cele zbirke anekdot, ki so točno opredeljene na čas, na po-

Izvršil Ing. Viktor Novak. Založila Jugoslovanska knjigarna 1923. Cena Din 48.—

Na sedmih listih je izdalo „Društvo slovenskih profesorjev“ atlas Jugoslavije in s tem podalo Slovincem prvovrstno delo. Listi 1, 2, 3 in 7 so nam znani že od prej; novi so listi 4, 5 in 6; na njih sta lista 2 in 3 združena, izpopolnjena in povečana. Ker ima atlas zelo veliko obliko, 48 × 41 cm, so ti trije listi popolno nadomestilo za veliko stensko karto, samo da je izvršba bolj natančna kakor bi pa mogla biti pri stenski karti. Tako imamo prvič v naših zemljevidih plastično jako nazorno sliko vse kraljevine. Karta 4 nam predstavlja južni del Jugoslavije — Makedonijo, Staro Srbijo, del Srbije, Črna gora, del Dalmacije, karta 5 severovzhodni del — Vojvodino, del Hrvatske, Slavonije, večji del Srbije, deloma Bosno —, karta 6 pa ostale dele. Prednost teh treh kart je tudi ta, da je na vsaki zarisani tudi sosedni del druge karte, ker je v svrhu orijentacije zelo velikega pomena. Na karti 4 je pridejana tudi jezikovna kartica in vidimo takoj, da združuje naša Jugoslavija res skoraj vse Jugoslovane. Ne vem, če so Makedonci Srbi, mi bi rekli: makedonski Slovani. Nekateri malenkostni pogrški, kakršni niso prihranjeni niti staremu vsestransko preizkušenemu Kozennu in ki jih druga izdaja lahko popravi, nas ne bodo motile. Sicer je pa delo v celoti krasno, vsega priporočila vredno in se bo vpeljalo samo ob sebi. Cena 48.— za 7 velikih zemljevidov je zelo nizka.

tamburaše, izuril igralce, bil duša Slomšekove dvorane, ustanovitelj Orlov in Orlic ter naraščaja, nas zapušča. Toda dasi se nam oko solzi, ne smete pozabiti dragi društveniki, da vam je vsejal v srca seme, katero bode vzkliko sedaj, ko ga telesno ni več med vami; zdaj vam je treba započeti delati, kajti najlepši spomin in veselje mu bodo ohranili Križevci s tem ako boste v društvi delali sami. Kako ganljivo je bilo slovo v soboto, dne 1. decembra, ko je zdrčal v z dragim na g. Osteržom v Prekmurje. Ni bilo človeka v cerkvi kateri se ne bi razjokal, ko vsi slišali zadnje poslovilne besede: „Z Bogom, odpustite“. Posebno neutolajljivi so bili šolarji, ki so bili blagemu g. Osteržu posebno pri srcu. Pri odhodu so odhajajočemu napravili Orli-konjeniki špalir, ter ga na potu težkega dela v Prekmurje spremljali. Za novo težko delo mu prosimo blagoslova od zgoraj, ter mu želimo v novem kraju obilo sreče in zdravja. A vi društveniki, njemu ki je bil vzor društvenega voditelja na veselje ne pustite, temveč delajte; in igro „Dekle z biseri“, katera je bila zadnja pod njegovim vodstvom, ponavljajte ob božičnih praznikih. Zdaj pa mladina na delo, da bo rodilo seme, katerega je blagi duhovnik na polju omike in prosvete vsejal v vaša srca, stoteren sad!

Iz apačke kotline. Zanimalo Vas bo, kako visoko moralno stoji apačka kotlina pod radikalnim pašalukom bivšega nemško-liberalnega avstr. poslanca, poznejšega samostojneža in sedanjega radikala dr. Potzingerja. Ta duhovni pastir ima v razmerah, ki vladajo po celi kotlini ogledalo svoje kvalitete. Poslušajte torej! V nobeni fari, v nobenem macedonskem srežu ni toliko ostudnih pobojev, umorov in tatvin, kakor pri nas v razmeroma kratkem času. Zakaj to? Duhovnik, ki naj bi bil učitelj in voditelj svojega naroda, se peča proti svojemu prepričanju z radikalno politiko, živi zasebno udobno, si drži prijateljico (ki jo je pa medtem že odpustil), ne gleda na to, da bi pametno ljudstvo obeh narodnosti dobilo prosvetna ognjišča, čitalnice in društva, ne stori gospodarsko prav ničesar, da bi ljudstvu pomagal ni na svojem mestu. Njegovo delovanje ne more imeti blagodejnih sadov, ampak rodi zločine. Na dan vseh svetnikov je bil ubit pos. sin Ivan Stankar, kateremu je 72-letni ljubček njegove matere neki Elec Jožef prerezal vrat. Ob pogledu na mrlič je znani radikalski zaupnik A. P. dal izraza svoji srčni kulturi s tem, da je rekel dobesedno „Der ist lang gut hin...“ Tragični slučaj umora se je ponovil pri nas v razdobju 3 tednev! Ubijalci so seveda doma. Kako naj ima ljudstvo spoštovanje pred tako oblastjo? Posestniku Kolblu vulgo Winkelbauer so ukradli neznani uzmoviči K 46 tisoč gotovine in še razne druge stvari. Kako nespametni so ljudje, da ne nesejo svojega denarja v posojilnico! V Nasovi je pos. sin Senekovič iz Jahove z nožem težko ranil pos. sina Glanza. Tatvine poljskih pridelkov se množijo, oblast se pa ne zgane. Prošli mesec sta pa dva fin. straža ka dobila v Vratji vasi več sunkov z nožem ter odnesla deloma težke poškodbe. Kaj je vsemu temu krivo? Pijančevanje? Vino? Nel Pomanjkanje moralnega nauka, pomanjkanje društev, v katerih se naj narod ob nedeljskih popoldnevih zbira k zdrav. zabavi! To je pravi vzrok tem razmeram. In kdo je poklican, da prvi oživotvori tako prosvetno ognjišče? Kdo drugi kot duhovnik, saj to pove že naziv njegovega poklica. Poglejmo vinorodne vinske gorice, lepo Mursko polje. Tam raste najboljšo vino, živi najboljši, najpoštenjši narod. Zakaj? Ima svoje plemenite duhovnike, ki sebe celega žrtvujejo za dušno in telesno izobrazbo svojega naroda, delajo zanj po društvi, ga poučujejo, svarijo ter s prireditvami različne smeri sejejo seme prave krščanske prosvete in za te svoje žrtve žanjejo-ljubezen. Vsega tega v Apačah ni! Pač se tu širi nemoralna, vršijo se umori, poboji, tatvine na drobno in na debelo. Seveda bo čednostni dr. Petzinger zopet zapel tisto svojo pesem od „Revolverblatt, die Murska Straža“. Da, revolver je, revolver proti nemorali, ki se širi, revolver proti vsem, ki so krivi teh razmer. In dokler ne bo naša meja tudi v tem pogledu očiščena, tako dolgo bo napet petelin našega revolverja.

Gornja Radgona. 5. t. m. smo imeli vsakoletno Miklavžovo prireditev. Dečja igra „Škrati“ je izborna uspela in se bo najbrže ponovila v nedeljo 16. t. m. Klub veliki vstopnini je bila prostrana posojilniška dvorana nabito polna. Miklavž je bil letos precej duhovit, samo izpustil je še mnogo, mnogo grehov naše doline šentflorjanske. Mogoče to drugo leto popravi, ako se bo čednost naše doline popravila. Obdarovanih je bilo mnogo; darov je bilo oddano letos nad 250. Prireditelj je vrgla lep dobiček v korist revnim šolarjem.

Iz Veržeja. Kako smo se smejali, ko je v sezoni mladega vina začela skrahirana JDS svoj bojni pohod. Da so našli tudi v naš legendarni

trig pravo cesto, pa se ne čudimo, ker so med nami ljudje, ki hočejo biti pametni pa držijo z demokrati, to je frakarji, ki se pustijo za demokrate zmerjati. Eden takih navdušenih demokratov je g. Bunderl, predsednik krajevne org. JDS. Predzadnjo nedeljo je sklical naš šolski vodja g. I. M. sejo te „organizacije“ — pa ni nihče prišel... Nič nimamo proti temu, da se učitelj udeležuje politike, pač pa smo kot davkoplačevalci odločno proti temu, da bi ljudje zavoljo politike zanemarjali svoje funkcije. Sicer pa g. Mihelič itak ni v svojem poklicu tak, kakoršen bi moral biti; kajti vsa njegova deca so pri vstopu v meščansko šolo zela zabita, najslabša med slabimi. Nič nimamo proti osebi g. Miheliča, ki je osebnost lahko simpatičen dečko, samo višji šolski svet prosimo, da nam pošlje sposobne učne moči in naj ne prevladuje mnenje, da je za nas Veržence vse dobro. Čudimo se prav posebno temu, da g. nadzornik Koropec tega ne vidi, ko je vendar znan kot zelo dosleden funkcionar na svojem mestu. Mi, ki nekaj damo na izobrazbo svojih otrok, mi, ki plačujemo davke, bi želeli oz. zahtevamo, da se te škandalozne razmere, ki trajajo že 4 leta odpravijo. G. Mihelič bi bil morda zelo sposobna moč v kakem drugem poklicu, za učitelja pa ni. Za danes zadostuj to skromno mnenje. Več staršev iz Veržeja.

Kapela. Blagoslovitev dveh novih zvonov se je pri nas izvršila na praznik Sp. D. Marije ob izredno veliki udeležbi župljanov in drugih gostov. Globoko pomenljiv je bil govor stoln. kaknonika vlč. g. dr. Tomažiča. Celo solnce se je radovalo prihodu novih klicarjev k Bogu. Pri obhajilu je že zaklenkal prvi zvon, opoldné pa vsi trije. Nova zvonova imate lep glas. Naj bi klicala dobro ljudstvo naših goric k molitvi, naj spremljajo trudne zemljane k zadnjemu počitku!

Dolnja Lendava. Tu je začel migati nov radikalski tednik „Istina“ — „Igazsag“. Izhaja v Murski Soboti. Razun naslova ni na njem dosti sledu o resnici. O listu še pogovorimo ob priliki.

Ljutomer. Kakor izvemo iz zanesljivega vira, so v teku pogajanja z angleškimi strokovnjaki in finančniki iz Ljubljane in Maribora, da se premogovnik, ki je last novinarja g. Watzlaweka spremeni v delniško družbo. Premogovnik, ki je za naše kraje velike važnosti in za ostale kraje naše države bo nova deln. družba izgradila na najmodernejši način. Postavile se bodo delavske hišice ter začelo kopati na večjih mestih. S povečanjem in izgraditvijo podjetja bo lahko premogovnik dobavljal dnevno do 30 vagonov prvovrstnega premoga. Glavno dejstvo pa je, da bo družba postavila tudi veliko koksovo peč ter bo s tem draga dobava koksa iz inozemstva postala iluzorna. — Z graditvijo barak se je že začelo. Domačemu podjetju želimo obilo uspeha in najlepšega razvoja!

Iz uredništva. Odgovorno uredništvo prevzame z današnjo številko zopet g. Roman Bendé, da se izogne neumnemu očitku, da se uredništvo skriva za nedolžnim hrbtom. Sprememba je itak samo formalna in važna za one, ki radi tožijo.

Bolečine? V obrazu? V udih? Puskusite pravi Fellerjev Elzafluid! se bodele čudili! Dobrodejen pri drgnjenju celega telesa in kot kosmetikum za kožo, zobe in negovanje ust! Veliko močnejši in boljši kakor francosko žganje ter čez 25 let priljubljen! S pakovanjem in poštnino 3 dvojnat ali 1 specijalna steklenica 24 Din; 36 dvojnati ali 12 specijalnih steklenic 214 Din s 10% doplatka pošlje: lekarnar EVGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzatrž štev. 326, Hrvatsko.

Tedenske novice

Hrbet jih zopet srbi. Kakor poročajo nemški listi, se je vršil te dni na Dunaju shod nemških, avstrijskih in českoslovaških Hakenkreuzlerjev. Zadnje sta zastopala nemška poslanca iz českoslovaške republike Jung in Knirsch. Predmet posvetovanj so tvorile strankine zadeve, zlasti se je ugotovilo, da v Nemčiji število Hakenkreuzlerjev pojema, kar neugodno vpliva vsekako tudi na bojevitost Hakenkreuzlerjev izven nemške republike. Tako n. pr. so česki Hakenkreuzlerji od dne do dne bolj ponižni in krotki. Zanimivi pa sta dve brzovjaki, ki sta bili z omenjenega shoda odposlani. Glasita se dobesedno tako-le: „Adolf Hitler, Landsberg am Lech-veznize: Zborovalci in prvi bojovníki za-

gotavljajo svojo neomahljivo vernost. Narodni socijalisti Velike Nemčije Schulz, Prodingen, Jung, Knirsch.“ „Ekscelenci generalu Ludendorffu, Monakovo, Ludwigs-höhe: V neomahljivi vernosti velikonemški narodni socijalisti“. Zopet isti podpis. „Neues 8 Uhrblatt“ sodi, da nameravajo narodni socijalisti prenesti svoje delovanje v Avstrijo, ker na Nemškem ne morejo več spletkariti. Hackenkreuzlerji so po slogu naših orjuncev neke vrste oficirski razgrajči in polit spletkarji. Iz svetovne blamaže, katero so doživeli, ni majo še dovolj moralnega nauka. Sploh je prenapeti nacionalizem v XX. stoletju in po vojni — velikanska budalost.

Splitski „Narod“ ustavljen. Oblast je prepovedala izpajanje splitskega časopisa „Narod“, ki je bil izraziti hrvatski list. Vest o tej odredbi je prineslo glasilo demokratov „Život“, ki je te dni zopet začelo, po petmesečnem odmoru izhajati. „Narod“ je s svojim pisanjem postal neprijeten radikalom, kakor demokratom, pa so poiskali nekje star avstrijski zakon, po katerem so ga ustavili, ker po vidovdanski ustavi je tisk svoboden.

Visoke obresti — nevarnost za vloge. Novosadski list D. Volksblatt piše v eni zadnjih številki sledeče: „Bančni polomi, ki so se zgodile v zadnjem času in polomi, ki še slede, kažejo, da so oblasti svoje dolžnosti čisto zanemarile. Iz strankarskih razlogov so se zlasti v času demokratsko-radikalnega koalicijskega gospodstva podeljevale bančne koncesije osebnostim, ki jim je manjkala moralna sposobnost, da bi tuje denarje uporabljale na koristen način. Oblasti naj vsaj zadnje bančne polome uporabijo kot povod, da temeljem svoje nadzorstvene pravice izvrše pregled stanja vsaj v tistih bankah, ki se pečajo z industrijskimi podjetji, da se javnost pomiri in ne pride do navalov vložnikov na banke, kar bi silno oškodovalo narodno gospodarstvo. Pri tem naj bi se obrnila pozornost tudi na tiste banke, ki obetajo za vloge izredno visoke obresti; kajti če posamezne belgrajske banke obljublajo do 50 odstotkov obresti, mora biti vsakemu otroku jasno, da tak zavod ne more na naraven način spraviti skupaj sredstev, ki so potrebna za iztresanje takih visokih obresti.“ Opozorjamo, da tudi nekatere slovenske banke posojajo denar za visoke obresti na Hrvatsko in še dalje.

Slinavka in parkljevka tudi v Medjimurju. Radi tega je kotarska oblast v Čakovcu prepovedala izvažati iz Medjimurja žive parkljarje (govedo, ovce, svinje in koze. Tudi sejmi za parkljarje so tam prepovedani.

Najdebelejši mož v Češki republiki je S. Hladík, brivec iz Slatenci. Tehta celih 245 kg. Okoli trebuha mu je 2 m in 15 cm. Mož ne kadi in alkohola ne pije. Pravijo, da tudi preveč ne je. Za eno obleko rabi 6 m in 40 cm blaga. Ležati sploh ne more vsled svoje debelosti. Spi kleče. Otrok ima četvero. Sedaj namerava potovati v Ameriko, da vidijo Amerikanci, kako lahko se človek tudi v tej siromašni Evropi zredi. Najbolj pa se seve veseli Amerike on sam, ker ve, da se iz Amerike ne vrne brez lepih tisočakov dolarških.

V Nemški Avstriji bodo železniški tarifi zvišani z novim letom.

Dunaj dobiva zopet svoj zverinjak. Minuli četrtek je Hagenbek pripeljal na Dunaj 34 zverin in to belih in rjavih medvedov, levov, tigrov in slonov. Zverine so peljali po mestu skozi glavne ulice.

Bivša cesarica Zita se ne poroči s Ferdinandom, bivšim bolgarskim kraljem. Tako poročajo listi. Ji je menda prestar ta ženin, ali pa premalo bogat.

HRANILNICA IN POSOJILNICA v RADINCIH

r. z. z n. z.

obrestuje vloge po najvišji obrestni meri || daje raznovrstna posojila in izplačuje dvige brez odpovedi.

račun ček. urada št. 12.168.

Oglas. V pisarni Komande Mariborskega vojnega okruha (Dravska kasarna soba 17) bode sevršila dne 19. (devetnajstega) decembra t. l. ob 11 uri dopoldan po naredbi Komandanta Divizijske oblasti pod J. broj 3476 od 30. novembra t. l. ponovna javna ustnena (licitacija) dražba za prodajo „Dravske kaserne (vojašnice)“ u Mariboru. Pogoji zato dražbe so razvidni vsaki dan med uradnimi urami v pisarni Komanda Mariborskega vojnega okruha. Pravico zapogajanja pri tej dražbi ima vsakdo, ki ni izključen in vdeležb na dražbah. Vsi dražbeniki položijo kavcijo i. s.: naši državljani 5%, inozemci pa 10% od začetne svote. Kavcija se mora položiti na blagajni komanda Mariborskega vojnega okruha v Dravski vojašnici, na dan pred družba in s sprejetim reversom o položni kavciji pride dražbenik na dražbo. Kavcija vseh dražbenikov se bode zadržala do odobritve dražbe od pristojne vojaške oblasti kasneje pa sama kavcija onega dražbenika, s katerim razglašena pogodba o prodaji. Iz pisarne Mariborskega voj. okr. br. 28136. dne 3. decembra 1923.

Cena naši živini na Češkem. Na živinskem trgu v Pragi na Češkem se plačujejo voli iz Jugoslavije po 4.75—6.75 čeških K. Voli iz Češke in iz Danske se plačujejo po 7—9 čeških K. To je znamenje, da naša živina ni tako prvovrstna kakor pa ona iz Češke in iz Danske.

Kar Vi potrebujete, to je Elsaf fluid. To pravo domače sredstvo, katero precene Vaše bolečine! Poizkusna pošiljka Din 27.—Lekarnar Evg. V. Feller, Stubica Donja, Elzatr št. 326, Hrvatska.

Žetev tobaka v naši državi dosega letos vrednost od 600 do 800 milijonov dinarjev. Lanskoletna žetev je dosegla vrednost 538.482.903 dinarjev (10.000.864 kg). Letos bo izvozila naša država okrog 500.000 kg finega tobaka in nekaj stotisoč kg slabjšega tobaka.

Obmejni Slovenci!
Zbirajte
za Obmejni tiskovni sklad!

Vežalke, baterije, nogavice, biserne gumbe, lasne sponke, glavnike vsako množino po tovarniških cenah, jednako razne druge v to stroko spadajoče predmete se dobi samo pri tvrdki
J. Baloh, Maribor, Grajski trg 3.

Ceneno češko perje!

En kg sivega opuljenega perja 65 Din, na pol belo 80 Din, belo 90 Din, boljše 100 in 120 Din, mehko jak puh 150 in 180 Din, boljša vrsta 225 Din. Pošiljatve carine prosto proti povzetju, od 200 Din naprej poštne prosto. Blago se tudi zamenja in nevšeče vzame nazaj. Naročila samo na **Benedikt Sachsel, Lobež** št. 139 kod Pilzna, Češkoslovaška. Poštne pošiljke gredo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo krog 14 dni.

Hiša in gospodarsko poslopje

blizu Sv. Lenarta je naprodaj. So 3 orali zemlje; vinograd, njiva in sadonosnik. — Kupec naj se oglasi pri **Vinko Zormán, Sv. Trojica** v Slov. gor.

Proda se skoraj novi bolj majhen **Biljard** ter približno **en oral travnika**. Več po-ve upravn. „M. Straže“.

Lepa trgovska hiša

z enim lokalom, 4 skladišča, 5 sob za stanovanje, štale, svinski hlevi povsod električna luč, potem eno lepo gospodarsko poslopje se proda skupaj. Reč se nahaja v lepem prometnem kraju na Štajerskem (Sloveniji). Tudi pripravno za eksportno trgovino, ker je blizu železnice. Vpraša se na upravništvo lista.

ŠIPE

KIT

STEKLO

PORCELAN

KAMENINE

ima v vsaki velikosti in množini v zalogi
Janko Cizej, Gornja Radgona
trgovina z mešanim blagom

Hiša

enonadstropna, nova, z lepimi kletmi ter precejšnjim vrtom v Ljubljani, se zamenja za Maribor eventuelno tudi proda. Tozadevna natančnejša pojasnila daje tvrdka **J. Baloh, Maribor, Grajski trg št. 3.**

Sodi

za vino vedno v zalogi pri **FRAN REPIČ, Ljubljana, Trnovo.**

PO ČU

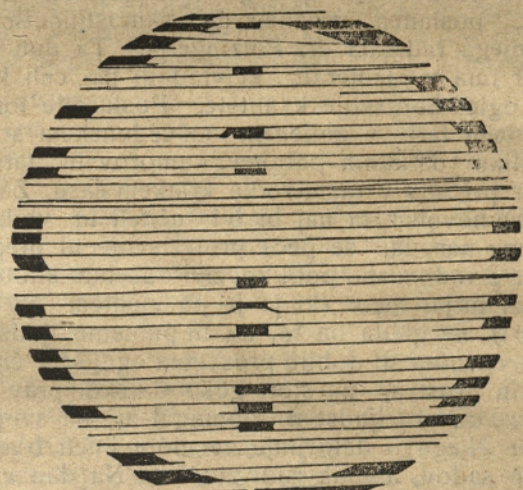
dovito nizkih cenah
kupite letos

volneno blago

za ženske in sukno za moške obleke, kakor tudi vso drugo manufakturno robo v veletrgovini R. Stermecki,

Celje. Trgovci engros-cene. Radi splošnega pomanjkanja denarja treba povsod štediti ter je dolžnost vsakega, da se pelje v Celje in poskusi enkrat kupiti v veletrgovini R. Stermecki.

Velik natečaj!!

Kaj pomeni ta slika?

Za pravilno rešitev smo določili 20 nagrad v skupni vrednosti Din 59000.—

Pogoji:

1. Vsaka oseba v državi S. H. S. se lahko udeleži rešitve, vendar samo z enim odgovorom.
2. Rešitev se naj vpošlje potom dopisnice reklamnemu oddelku tvornice Zlatorog, Maribor. Naveden naj bo časnik in natančen naslov.
3. Vse rešitve morajo biti do 15. decembra pri nam.
3. Ako dobimo na 20 pravih rešitev, bodo se nagrade žrebale.

Nagrade so sledeče:

I. nagrada	Din 1000.—	v gotovini	1000.—	Din
II.	"	500.—	"	500.—
III—XV.	"	200.—	v vredn.	2600.—
XVI—XXX.	"	100.—	"	1500.—
skupno 59000.— Din				

Nagrade se bodo razdelile še pred Božimi prazniki. Imena onih, ki so dobili nagrade, bomo objavili na tem mestu

TVORNIC ZLATOROG
preje C. BROS MARIBOR.

Iščem

Kuharice, sobarice, kuhinjske dekle, hlapce, strežnike, natakariče itd. z dobro plačo in dober postopak. Za odgovor je priložiti za 2 Din znamke. Naslov: **Roza Rušer, posredovalnica služb v Ljutomeru.**

Slavenska banka d. d., Zagreb

PODRUŽNICA GORNJA RADGONA

Delniška glavnica 50.000.000 Din a rezerve preko 12.500.000 Din

Vloge čez 125.000.000 Din

Podružnice: Beograd, Bjelovar, Brod n./S., Celje, Dubrovnik, Kranj, Ljubljana, Maribor, M. Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibenik, Vršac, Wien. **Ekspoziture:** Jesnice, Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka.

Agencije: Buenos-Aires, Rosario de Santa Fe.

Afilijacije: Slovenska banka, Ljubljana. — Jugosl. Industrijska banka d. d., Split. —

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.